

Wetenswaardigheden Levothyroxine en andere medicijnen/supplementen

Welke medicijnen hebben invloed op levothyroxine? Mag ik vitamines tegelijk met levothyroxine innemen? Is dagelijks slikken van extra jodium, zoals kelp en zeewier, wel of niet goed voor schildklierpatiënten? Bij patiënten leven veel vragen over levothyroxine in combinatie met andere medicijnen. In dit artikel worden de wisselwerkingen van levothyroxine besproken. Overigens: verander nooit zelf de dosis, maar laat bloedwaarden bepalen en overleg met uw arts.

Effecten van levothyroxine op andere medicijnen

Als u levothyroxine slikt kunnen bepaalde medicijnen in hun werking versterkt of verzwakt worden. Overleg altijd met uw arts indien u onderstaande medicijnen gebruikt:

- bloedverdunnende medicijnen (coumarinederivaten). Deze kunnen in hun werking worden versterkt;
- insuline of bloedsuikerverlagende tabletten. De behoefte aan insuline/tabletten kan groter worden;
- geneesmiddelen voor het hart (digitalis). Deze kunnen in werking verminderen;
- geneesmiddelen voor depressies (tricyclische antidepressiva). De werking kan worden versterkt.

Effecten van andere medicijnen op levothyroxine

Veel medicijnen en supplementen hebben invloed op bloedwaarden of de hoeveelheid schildklierhormonen (T4, T3) in het lichaam. Een gezonde schildklier past zijn werking aan bij het starten of stoppen van de (meeste) onderstaande medicijnen. Bij schildklierpatiënten werkt de schildklier niet goed meer of helemaal niet meer. Daarom moet de dosis levothyroxine soms aangepast worden nadat u begint of stopt met deze medicijnen. Die aanpassing van levothyroxine kan een verlaging of verhoging van de dosis zijn. Bepaling van bloedwaarden is de enige manier om te weten of aanpassing van de dosis nodig is.

Het is belangrijk dat uw arts en apotheker weten welke medicijnen en supplementen u slikt.

Sommige medicijnen worden eenmalig (narcose) gebruikt. Of ze worden voor een korte tijd (antibiotica) voorgeschreven. Dan is een dosisaanpassing vaak niet wenselijk of zelfs onmogelijk. Dat heeft te maken met de lange halfwaardetijd van levothyroxine. De dosis schildklierhormoon is daardoor alleen op langere termijn aan te passen.

Sommige medicijnen zoals bijnierschors hormonen

(= glucocorticosteroiden) hebben invloed op meer dan één onderdeel van de schildklierhormoon cyclus. Deze cyclus bestaat uit: opname uit de pillen of eigen productie, beschikbaarheid (de vrije hormonen = FT4, FT3), verbruik en uitscheiding van schildklierhormoon.

De medicijnen worden hieronder niet bij hun merknaam genoemd. Ze worden vermeld als het werkzame bestanddeel. Dit staat altijd in de bijsluiter van medicijnen. Achter het werkzame bestanddeel wordt tussen haakjes het voornaamste medische toepassingsgebied of de werking genoemd.

Medicijnen die TSH-bloedwaarde verlagen

Onderstaande medicijnen kunnen de TSH-waarde verlagen. Dit geldt voor schildklierpatiënten die levothyroxine slikken, maar ook voor mensen die geen schildklierhormoon slikken. Een mogelijke verlaagde TSH-waarde wijst dus niet op overdosering of een te snelle schildklier. Het maakt bij schildklierpatiënten het instellen op schildklierhormoon wat lastiger. De TSH-waarde is niet geheel betrouwbaar. De FT4-bloedwaarde wordt daardoor bij het instellen belangrijker.

Dopamine-agonisten (ziekte van Parkinson); dobutamine (hartmedicatie); glucocorticosteroiden (bijnierschors hormonen, ontstekingsremmers, verminderen afweerreacties); somatostatine analoga zoals ocretide (acromegalie, teveel aan groeihormoon).

Medicijnen die de schildklierhormoonproductie (T4 en T3) remmen

Onderstaande medicijnen en voedingsmiddelen kunnen de productie verminderen van schildklierhormonen door de schildklier. Voor schildklierpatiënten is dat alleen belangrijk wanneer de schildklier zelf nog schildklierhormonen maakt. Bij langdurig gebruik kan starten of stoppen een dosisaanpassing van levothyroxine nodig maken. Opnieuw bepalen van bloedwaarden wordt na 4 weken aanbevolen.

Lithium (stemmingstabilisator, depressie, manie); glucocorticosteroiden (bijnierschors hormonen, ontstekingsremmer, verminderen afweerreacties); jodium; aminoglutethimide (kanker, ziekten van de bijnier).



Wetenswaardigheden Levothyroxine en andere medicijnen/supplementen

Medicijnen die de schildklierhormoonproductie (T4 en T3) stimuleren

Jodium kan de schildklier te snel maar ook te langzaam laten werken. Extra jodiuminname wordt voor schildklierpatiënten afgeraden.

Kelp; zeewier; jodiumhoudende ontsmettingsmiddelen; röntgencontrastmiddelen met jodium, amiodarone (hartmedicatie). Producten om af te vallen bevatten soms een hoge doses jodium/kelp!

Medicijnen die de FT4-waarde verhogen

Onderstaande medicijnen kunnen de FT4 (vrije T4) verhogen. Bij langdurig gebruik kan het nodig zijn de dosis levothyroxine te verlagen, na stoppen te verhogen. Bloedprikken wordt na 4 weken aanbevolen.

Furosemide (plasmiddelen); salicylaten (pijnstillend, koortsverlagend, ontstekingsremmend, bloedverdunner); fenytoïne (anti-epileptisch, trigeminusneuralgie); carbamazepine (anti-epileptisch, manisch-depressieve stoornissen); heparine (bloedverdunner); NSAID zoals aspirine, salsalate en meclofenamate (ontstekingsremmers/pijnstillers die geen bijnierschors hormonen bevatten).

Medicijnen die de FT4-waarde verlagen

Sommige medicijnen kunnen de FT4 (vrije T4) verlagen. Het gaat meestal om medicijnen die langdurig worden voorgeschreven. Na het starten kan het nodig zijn de dosis levothyroxine te verhogen, na stoppen te verlagen. Bloedprikken na 4 weken wordt aanbevolen.

Anticonceptiepil; oestrogenen (voor overgangsklachten); opiaten (sterke pijnstillers).

Medicijnen die het verbruik van levothyroxine verhogen

Deze medicijnen kunnen het verbruik van levothyroxine verhogen. Bij langdurig gebruik kan het nodig zijn de dosis levothyroxine te verhogen, na stoppen te verlagen. Bloedprikken wordt na 4 weken aanbevolen.

Barbituraten zoals fenobarbital (anti-epileptisch, slaapmiddel, narcosemiddel, kalmeringsmiddel); fenytoïne (anti-epileptisch, trigeminusneuralgie); carbamazepine (anti-epileptisch, manisch-depressieve stoornissen); rifampicine (anti-

bioticum); sertraline (depressie, angststoornissen); fluoxetine (depressie); dothiepine (depressie).

Medicijnen die de darmopname van T4 verlagen

Sommige medicijnen, supplementen en vitamines kunnen de opname van levothyroxine in de darm verminderen. Dit gebeurt wanneer zij tegelijk of kort na inname van levothyroxine worden geslikt. Het is belangrijk om voldoende tijd, 4 uur, te nemen tussen de inname van levothyroxine en deze medicijnen en supplementen.

Medicijnen als omeprazol, ijzer, veel soja en voedingsvezels kunnen ondanks voldoende tijd tussen slikken en inname van levothyroxine toch een dosisaanpassing nodig maken. Dat geldt als zij langere tijd gebruikt worden. Bloedprikken wordt na 4 weken aanbevolen.

Aluminium hydroxide (maagzuurremmer); omeprazol (maagzuurremmer); sucralfaat (maagzuurremmer); ijzerverbindingen (ijzertabletten bij bloedarmoede); magnesium; calciumcarbonaat (calcium, kalk voor osteoporose of bij onvoldoende gebruik melkproducten); cholestyramine (tegen hoog cholesterol, verminderd jeuk bij leverziekten); clofibrat (cholesterol verlager); colestipol (tegen hoog cholesterol); raloxifene (tegen osteoporose); ciprofloxacine (antibioticum); sondevoeding; laxantia (laxeermiddelen bij verstopping); calciumpolystyreensulfonaat (verminderd te hoog kalium in het bloed); soja.

Medicijnen die de omzetting van T4 in actief T3 remmen

Sommige medicijnen remmen de omzetting van levothyroxine in het biologisch actieve T3-hormoon. Een dosisaanpassing is over het algemeen niet mogelijk en ook niet wenselijk.

Amiodorone (hart), glucocorticosteroïden, (bijnierschors hormonen, ontstekingsremmers, verminderen afweerreacties), de bètablokker propranolol (hart); ipodate, iopanoic zuur, (jodiumhoudende contrastmiddelen voor onderzoek).

Saskia den Haan

Bronnen (aanwezig bij redactie): richtlijnen, bijsluiters, artikelen
Aanvullende bron: www.thyroidmanager.org, hoofdstuk 5
Met hartelijke dank aan prof. Hennemann voor zijn correcties